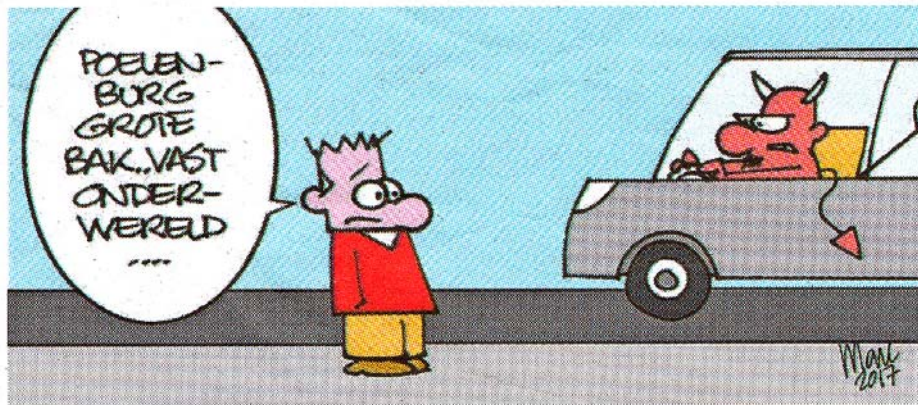

Klankbordgroep Poelenburg
Oor voor de wijk

Criminaliteitsbestrijding in Poelenburg

Marc Poelenburg wil cijfers zien

Cartoon van Marc in Dagblad Zaanstreek op 2017-05-18

Poelenburg wil criminaliteitscijfers zien

NHD 2017-05-18

Rob Swart

Zaandam ■ Klankbordgroep Poelenburg wil cijfers en fetten zien over criminaliteit in de wijk. Die gegevens kunnen laten zien of Actieplan Poelenburg effect heeft.

Bestrijding van de criminaliteit is een van de belangrijke onderdelen van het actieplan, waarin verder ook Nederlands als voertaal, werk en inkomen zwaar wegen. Het plan

kwam tot stand nadat vlogger Ismail Ilgin vorig najaar zijn filmpjes over de wijk liet zien.

De bewonersorganisatie had toen al verschillende keren bij de gemeente en de politie alarm geslagen. Maar bijvoorbeeld een melding over drugshandel in de Vennensbuurt werd afgedaan met het antwoord dat het om niet meer dan 'chillende jongeren' ging.

De klankbordgroep geeft in een re-

actie op het actieplan aan blij te zijn dat er nu een realistisch kijkt is ontstaan. De autoriteiten weten nu dat er woonfraude wordt gepleegd en illegaal onderverhuur plaatsvindt, dat er gedeeld wordt en dat er jongens zijn die met pakken 100-curobiljetten lopen te zwaaien. Maar de klankbordgroep is nog niet overtuigd dat het actieplan gaat werken. Volgens de groep is het noodzakelijk om te weten hoe het nu met cri-

riminaliteit in de wijk gesteld is en in hoeverre onderwereld en bovenwereld met elkaar verbonden zijn. Bijvoorbeeld door de verhuur van dure auto's, waar criminelen in de wijk wel in willen rijden maar die ze liever niet op hun naam hebben staan. Volgens de bewonersclub moeten gemeente en politie inzicht krijgen in bedrijven die als dekmantel dienst doen.

Volgens de gemeente zijn jongeren-

werkers en politie goed op de hoogte van wat er in de wijk speelt en kennen zij de betrokkenen. Klankbordgroep Poelenburg twijfelt daaraan. Aan de hand van vijf vragen probeert de groep Zaanstad te helpen bij het schetsen van een adequaat beeld van de huidige situatie. In de criminaliteitsbestrijding in de wijk moeten gemeente en politie volgens de groep samenwerken met woningcorporaties en belastingdienst.

Dagblad Zaanstreek op 2017-05-18

Cel geëist tegen dealers Poelenburg

NHD 2017-05-20

Frits Verhagen

Zaandam ■ Tegen vier mannen uit de wijk Poelenburg in Zaandam zijn wegens drugshandel celstraffen geëist van een jaar, waarvan een half jaar voorwaardelijk. Volgens justitie hebben de verdachten tussen januari en oktober en november vorig jaar op grote schaal cocaïne en heroïne verkocht.

De aanklager zegt dat de vier deel uitmaken van de groep 'ronal' 'reivlogger' Ismail Ilgin. Leden van de groep waren te gast bij het tv-programma Pauw. Premier Rutte noemde de jongeren kort daarop 'tuig van de richel'.

De 23-jarige Haki T. zei bij de rechter dat hij door zijn tv-optreden veel reacties heeft gekregen van vrouwen. Volgens hem was hij geroemd om een auto te huren om al die nieuwe fans in een hotel te bezoeken. Justitie stelt dat de auto ook is gebruikt bij de drugshandel.

De politie pakte op oktober de 26-jarige Huseyin Y. en de 24-jarige Hakan Y. op nadat sprake zou zijn geweest van een drugstransactie. Bij Huseyin Y. werden wikkels en plastic zakjes met drugs gevonden in zijn boxershirt. Dat gebeurde later ook bij andere verdachten. Ook bij de Zaandammers thuis zijn drugresten gevonden. Een drugsverslaaf-

de heeft tegen de politie gezegd dat hij al jaren klant was bij 'die Turken'.

De handel zou na de arrestatie van de twee zijn overgenomen door de 22-jarige Hakan S. en de 23-jarige Haki T. Zij werden 25 november gearresteerd. De verdachten zaten van ruim twee weken tot meer dan een half jaar in voorarrest.

Volgens justitie hebben de verdachten een bloeiende handel gehad in drugs. De verdediging bestrijdt dat. Volgens advocaat Polman hem is er door alle rumoer in Poelenburg een beeld ontstaan dat geen recht doet aan de werkelijkheid. De rechtbank doet 2 juni uitspraak.

Dagblad Zaanstreek op 2017-05-20

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veeveelvoudig, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevens-bestand, of openbaar gemaakt, in welke vorm dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de Klankbordgroep Poelenburg.

Criminaliteitsbestrijding in Poelenburg

Criminaliteit in Poelenburg?	<5>
Actieplan Poelenburg en Peldersveld	<6>
Samen met de bewoners	<7>
Criminaliteitsbestrijding	<8>
De nulmeting	<8>
De rol van de gemeente	<9>
De rol van de politie	<10>
De rol van de corporaties	<11>
De rol van de het Openbaar Ministerie	<12>
De rol van de Belastingdienst	<13>
De gezamenlijke rol	<14>
Tenslotte	<15>
Verantwoording	<15>
Noten	<15>

Klankbordgroep Poelenburg

Secretariaat:

G. Welgemoed

Clusiusstraat 6

NL-1504 HH Zaandam

T +31 (0)75 6121243

F +31 (0)75 6121250

M +31 (0)644 628856

E g.welgemoed@tiscali.nl

Blog: <http://klankbordgroepoelenburg.wordpress.com>

Uitgave IV 28 mei 2017

De Zaandamse wijk Poelenburg. Kaart: Google Earth.

Criminaliteit in Poelenburg?

Tweeëntachtig wietplantjes op 12 februari 2014 in de Peldersveldse flat Perim¹.

Op 28 mei 2014 vindt de politie in Poelenburg een wietplantage met 120 planten.

In de Abraham Kloosstraat wordt op 24 januari 2016 een plantage met 165 planten ontdekt. Twee Amsterdammers worden aangehouden.

Indoor wietteelt. Foto: Omroep West

Een Utrechter wordt op 2 februari 2016 in de Pinasstraat in Peldersveld betrapt op bezit van henneptoppen en op 6 februari vindt men in een woning aan straat Poelenburg 400 planten. In de Wachterstraat wordt op 16 november 2016 een wietplantage met 500 planten geruimd en op 5 februari 2017 een kweektent met zo'n 20 planten in de Oudemansstraat. Een Zaandammer wordt aangehouden.

De dag ervoor vindt men 300 planten in de Pharus in Peldersveld, na een inbraakmelding. Op 19 mei 2017 staan vier Poelenburgers voor de rechter om een strafreis van een jaar aan te horen wegens drugshandel.

Gevraagd en ongevraagd melden bewoners ons regelmatig wietzakjes rond hun woning op te ruimen. Al jaren berichten bewoners over deals in het Darwinpark en in de Vennenbuurt. Oudere jeugd rijdt rond in veel te dure auto's, wat Zaanstads burgemeester Faber, op 9 september 2016 te gast bij Jeroen Pauw naar aanleiding van de "treitervlogger", verklaart uit het "hebben van een rijke vader".

Op 7 mei 2017 wordt in de Jaspersstraat een Ferrari gespot. Naast menig armoedige auto sieren BMW's en Audi's het Poelenburgse straatbeeld.

In een door alle vormen van armoede gekenmerkte wijk als Poelenburg mag worden verwacht dat bewoners, die het gezin van een uitkering moeten onderhouden, uitzien naar een lucratieve en bij voorkeur niet te risicovolle bijverdienste.

Daartoe leent de wietteelt zich bij uitstek, want daarvoor geldt de stelregel "de eerste oogst amortiseert de investering, de tweede is voor de boete, vanaf de derde oogst wordt (groot) geld verdiend".

De jeugd pakt met de verspreiding van de eigen kweek een graantje mee.

Bij de aanhouding van twee Amsterdammers bij een plantage in Poelenburg en de Utrechtenaar met wiettoppen is wellicht tevens sprake van illegale onderhuur.

Het aantreffen van een plantage na een inbraakmelding kan het gevolg zijn van verraad of na-ijver.

Op Marktplaats zagen we Poelenburgse kamers aangeboden en bij een kapper in de wijk kun je een woning huren. Het gerucht gaat dat je bij hem met contant geld een huis in Turkije kunt kopen; afbeeldingen hangen in zijn zaak.

De interim-burgemeester sluit van dezelfde ondernemer diens elders in de wijk gevestigde lunchroom, als blijkt dat hij in een aanpalende ruimte, zonder vergunning onderdak verleent aan wietrokende en alcohol drinkende jongeren. Om de jongeren toch te kunnen bereiken melden ook de jongerenwerkers en Jeugd-BOA's zich in de ruimte.

Tijdens een hoorzitting ten gemeentehuze vindt een woordvoerder van de eigenaar Zaanstad te streng, want de gemeente vindt de eigenaar een man van goede wil, die met de juiste intenties zijn zaak wil runnen.

De uitbater van een groentezaak blijkt tevens eigenaar van een garage, die door de overheid wordt gesloten na het aantreffen van gestolen auto-onderdelen.

Criminaliteit in Poelenburg: soms zie je het, soms meld je het, maar doorgaans ontsnapt zij aan je waarneming.

Onzichtbare betonrot, volgens de burgemeester van Rotterdam.

In hetgeen volgt beschouwen we aan de hand van voorbeelden en cases de rol die overheden en corporaties kunnen of moeten spelen in de criminaliteitsbestrijding.

Daaruit vloeit een flink aantal vragen voort, aan de hand waarvan we inzicht verwachten te krijgen in de voor Poelenburg gekozen aanpak. Die vragen sluiten elk hoofdstuk af.

Actieplan Poelenburg en Peldersveld

In een op 18 augustus 2016 verzonden brief wijst de Klankbordgroep Poelenburg (KBG) het College van Burgemeester & Wethouders (B&W) van Zaanstad op de toenemende spanningen in de wijk, als gevolg van de coup poging in Turkije, die de grote Turks-Nederlandse bevolkingsgroep sterk verdeelt. Enkele dagen daarna vindt hierover een gesprek plaats tussen de KBG, de wijkwethouder en de wijkmanager.

Op 28 augustus 2016 schrijft de KBG een brandbrief naar B&W over de voortdurend toenemende onveiligheid in de wijk. Voor het eerst is sprake van de op het internetkanaal YouTube geplaatste filmpjes uit de wijk, waarin ondermeer wederrechtelijke handelingen worden getoond. Als deze brief onbeantwoord blijft, stuurt de KBG een afschrift van deze brief aan de leden van de gemeenteraad en aan de redactie van het Dagblad Zaanstreek, dat prompt publiceert.

Dat laatste blijkt de sleutel tot succes. Een forse politiemacht treedt op tegen de overlastgevende hangjongeren, gevolgd door een samenscholingsverbod en cameratoezicht in de omgeving van de Vomarsupermarkt. Poelenburg krijgt een ongekende media-aandacht, die de wijk bekendheid geeft in heel Nederland. Omgeven door politiemannen verschijnt de burgemeester in de wijk en in een actualiteitenprogramma.

Ziet de wijkwethouder bij zijn aantreden Poelenburg als een probleemloze wijk waarin sommige bewoners met een probleem worstelen, nu blijkt de 8500 inwoners tellende wijk niets minder dan een probleemwijk, waarin bewoners hun afval kwistig rondstrooien, de opvoeding van de jeugd te wensen overlaat en slechts een minderheid van de wijkbevolking het Nederlands machtig is. Een wijk met alom armoede, in al haar verschijningsvormen.

Zaanstad laat het er niet bij zitten en presenteert op 15 november 2016 het (concept) "Actieplan Poelenburg en Peldersveld" (APP), bedoeld voor behandeling in de gemeenteraad. Uit de inleiding: "In oktober 2016 hebben medewerkers en wethouders met bewoners, organisaties en bedrijven in en rond Poelenburg gesproken. Medewerkers van gemeente, Sociaal Wijkteam, Jeugdteam en BewonersBedrijf hebben daarnaast huis aan huisbezoeken gebracht op circa 250 adressen. Ook wethouders Emmer en Olthof hebben hieraan deelgenomen. Met alle partijen is gesproken over hun

beelden en ideeën over Poelenburg, welke problemen en kansen zij zien en welke rol zij hier mogelijk zelf in kunnen spelen.

Daarnaast is gesproken met collega's uit Amsterdam en Rotterdam die respectievelijk in Bos en Lommer en Rotterdam Zuid hun eigen aanpak hebben ontwikkeld. Ook zijn eerdere plannen en beschikbaar cijfermateriaal bestudeerd."

Ondanks menig amendement en wellicht mede door het inspreken van de KBG, overleeft het plan de gemeenteraadsvergadering van 17 november 2016, zodat op 29 november een bewonersavond kan worden georganiseerd. Die verheugt zich dankzij een voor Zaanse begrippen ongekende reclamecampagne en de verstrekking van voedsel aan het begin van de bijeenkomst in een grote opkomst.

Bewonersavond APP. Foto: KBG.

Het definitieve APP² verschijnt op 27 februari 2017 en noemt vijf centrale opgaven:

- Jongeren
- Opvoeding,
- Taal
- Participatie/werk/armoede en
- Vuil.

Met als randvoorwaarden

- Meer diversiteit (van bewoners, KBG) en
- Criminaliteitsbestrijding.

Gekozen is voor een

- Tweesporenaanpak (hard en zacht)
- Samen met de bewoners,
- Opgavegericht en
- Continuïteit.

Omdat de Poelenburgproblematiek zich evenzeer voordoet in een deel van Peldersveld, wordt deze wijk aan het plan toegevoegd.

Samen met de bewoners

Het APP noemt het aanpakken van de criminaliteit als tweede randvoorwaarde.

Uit het plan: "In onze gesprekken kwamen signalen naar boven over overbewoning, woonfraude en illegale onderverhuur, drugs-handel of overjongens die ineens met een heel pak briefjes van 100 euro zwaaien.

Onderzoek heeft uitgewezen dat initiatieven om de leefomgeving in wijken als Poelenburg en Peldersveld te verbeteren niet duurzaam succesvol kunnen zijn wanneer niet tegelijkertijd de criminaliteit wordt aangepakt. Criminelen hebben vaak belang bij een status quo waarbij zij kansarme jongeren kunnen werven, voor wie snel geld verdienen een lonkend perspectief is."

Spijtig te moeten vaststellen dat de nu geïnventariseerde criminaliteitsverschijnselen in de afgelopen jaren regelmatig door KBG en bewoners naar voren zijn gebracht tijdens overleg met wethouders, wijkmanagers, gemeente-ambtenaren, politie en woningbouwcorporaties. Ondanks ons herhaaldelijk aandringen werd zelfs concrete informatie over onwettig handelen onderzocht noch bestraft.

Zo werd enkele jaren geleden tijdens een bewonersbijeenkomst de klacht over drugs-dealen in de Vennenbuurt door de toenmalige wijkagent afgedaan als "chillende jongeren". Jongeren ruineerden tot tweemaal toe het interieur van jeugdhonk De Kanjer, een aan buurthuis De Poelenburcht met steun van corporaties en fondsen gebouwde ruimte. Vastgelegd met camerabeelden bleef dit wangedrag ongestraft.

De door de Poelenburgse "Treitervlogger" geleverde beelden, konden aanvankelijk, ondanks HD-kwaliteit, niet dienen als bewijsmateriaal; een opinie die gaandeweg de probleem-aanpak werd herzien.

Criminaliteitsbestrijding in wijken is niet uniek in Nederland. Menige gemeente ging ons voor, met wisselend succes.

Het kan en mag ook geen éénmalige actie zijn, in de veronderstelling een afschrikwekkend voorbeeld te hebben gesteld.

Zo geldt in de wereld van de wietteelt en de productie van drogerende middelen het oprollen van plantage of laboratorium tot de aanvaardbare bedrijfsrisico's. Na zo'n actie van de overheid zet men zijn werk elders voort. Sterker nog, ooit zei ons een wijkagent: "Als we de criminele kopstukken uit de wijk halen ruiken de kleintjes hun kans. Dan wordt het een chaos. Dus laten we de kopstukken maar zitten".

De bestrijding van criminaliteit is geen eenmanszaak, maar vraagt een gezamenlijke en gecoördineerde aanpak van tenminste gemeente (o.a. Sociale Dienst en Handhaving), politie, Openbaar Ministerie, Belastingdienst en woningbouwcorporaties.

Die hebben naast de wet en plaatselijke verordeningen elk hun eigen regels en procedures, die zich zelden met elkaar laten verenigen. Goede bedoelingen en noodzakelijke acties sneuvelen dan gemakkelijk door bureaucratie en onwil.

Het APP is een raamplan. Weliswaar worden het waarom en het hoe globaal beschreven, concrete aanpak en maatregelen worden echter doorgaans in meer algemene termen verwoord.

In het kader van de in het APP vermelde aanpak "Samen met de bewoners", wil de KBG in hetgeen volgt het hoofd bieden aan vragen en voorwaarden die onzes inziens essentieel zijn bij de bestrijding van de criminaliteit in de wijk, steeds voorafgegaan door een toelichting.

Actieplan Poelenburg en Peldersveld.

Criminaliteitsbestrijding

De nulmeting

We lezen erover in de krant, we zien het op TV: een afrekening in het criminele circuit, resten van een drugslaboratorium langs de slootkant, drugsdealende jongeren en te dure auto's. Hoe ver is dat van ons bed? Hoe ver is de criminele schaduwwereld ingebed in onze wijk?

Om de criminaliteitsbestrijding voortvarend en langdurig het hoofd te bieden moet worden voldaan aan een aantal randvoorwaarden, dient inzicht te bestaan in de huidige situatie en moeten maatregelen worden geconcretiseerd.

Zo komen we tot vragen en opmerkingen, die we als betrokken bewoners graag beantwoord dan wel gehonoreerd willen zien.

In een gesprek dat wij voerden met directbetrokkenen bij het APP, wordt ons verzekerd dat er inzicht is in het aantal jongeren, jongeren met problemen (school, opleiding, werk, thuissituatie, criminaliteit), hun etnische herkomst en uitkeringssituatie. Ze heten met naam en toenaam bekend te zijn. De politie zegt inzicht te hebben in de overlast en criminaliteit van jongere en oudere Poelenburgers.

Niettemin leert de ervaring in andere gemeenten dat inzicht in crimineel gedrag zelden op een presenteerblaadje wordt aangeboden. Buren en brothers in crime verlinken elkaar hoogstzelden. De ontdekking van een lab op plantage berust vaak op toeval. De jacht op uitkeringsfraudeurs en illegale onderverhuurders komt in Zaanstad en bij de corporaties nauwelijks van de grond.

De oproep van een corporatie in een brief aan haar huurders, om onregelmatigheden te melden, getuigt van naïveteit of van weinig bereidheid tot een eigen en doeltreffende aanpak.

Bij de aankondiging van grootscheepse woningrenovatie in de Pelderveldse Kleurenbuurt regent het huuropzeggingen bij de betreffende corporatie. Een onderzoek naar de reden daarvan blijft uit. Het ligt voor de hand dat veel illegale onderverhuurders het hazenpad kiezen.

In het APP is sprake van het "gevaar van een parallelle samenleving met Turks als voertaal" en van een "te hoge concentratie van mensen van Turkse herkomst met een sociaal-economisch zwakkere positie".

In gemeenten met gelijkaardige, maar niet noodzakelijkerwijze allochtone, bevolkingsgroepen blijkt zo'n parallelle samenleving te zijn ontstaan doordat bewoners een graantje meepikken van hun criminele medebewoners.

Laatstgenoemden scheppen vertrouwen: ze hebben dezelfde culturele en sociale achtergrond, zien toe op rust in de wijk, beslechten onderlinge geschillen en helpen soms (financieel) waar nodig.

Zo komen we tot onze eerste vragen:

1. **Is er een actuele, volledige en betrouwbare nulmeting van de criminele en illegale activiteiten in Poelenburg en Peldersveld?**
2. **Is bekend of en zo ja welke bedrijven of ondernemers een dekmantel zijn voor criminelen?**
- 3a. **Welke mogelijkheden staan de uitvoerders van het APP ten dienste om de corporaties tot openheid en tot grotere activiteiten op het gebied van criminaliteitsbestrijding te dwingen?**
- 3b. **Hebben de uitvoerders van het APP zich voorgenomen van die mogelijkheden dwingend gebruik te maken?**
4. **Bestaat er enig inzicht in aard en omvang van een parallelle, criminele samenleving in de wijk?**

De rol van de gemeente

Het bevolkingsregister van de gemeente speelt een belangrijke rol in de bestrijding van de (ondermijnende) criminaliteit. Onder bepaalde condities maakt inschrijving in de gemeentelijke basisadministratie de weg vrij naar toeslagen en uitkeringen.

Doordat men bij uitschrijving de nieuwe bestemming niet hoeft aan te geven, is het gemakkelijk onder de radar van belastingdienst, politie en autoriteiten te geraken: men wordt een "spookburger".

Fraude is een vorm van bedrog: zaken worden anders voorgesteld dan ze zijn, door op papier of digitaal een onjuiste weergave te geven van de werkelijkheid.

1Overheid³ is een initiatief van burgers die verontrust zijn over de miljarden euro's die jaarlijks verdwijnen door fraude in alle sectoren van de samenleving. Betere samenwerking tussen overheidsinstanties en systematischer vergelijking van bestanden moet fraude voorkomen en terugdringen. 1Overheid bekritiseert de werkwijze van de overheid waar het fraudebestrijding betreft. Op hun site lezen we: "De samenwerking tussen overheidsinstanties in de fraudeaanpak is gebrekkig en de onderlinge informatie-uitwisseling vindt beperkt plaats. De oorzaak van de beperkte samenwerking in de fraudeaanpak is de benadering van de fraude op gevalsniveau, vanuit de eigen koker van de betrokken overheidsinstantie. Er is onvoldoende aandacht voor fraudepatronen en de criminele processen die daaraan ten grondslag liggen. Daarnaast is de fraudeaanpak vooral gericht op repressie en nog te weinig op het voorkomen van fraude."

De in het APP voorgestelde harde versus zachte aanpak kan er in het eerste geval toe leiden dat men zich afkeert van de samenleving. Men voelt zich met de nek aangekeken en bijgevolg veel veiliger in de eigen sociale en culturele, soms criminele omgeving. "Wiens wet is van een hogere orde", vraagt men zich af. Of: "Wat heeft de overheid mij nog te bieden?"

In de opinie van die overheid is zelfredzaamheid, de "Eigen Kracht", thans het credo. Voor menige bewoner is dat teveelgevraagd. Om op een waardige manier door het leven te gaan vertrouwt hij liever op eigen tradities en gewoonten en drijft hij steeds verder van de samenleving af.

Het gebied ten oosten van straat Poelenburg, Poelenburg-oost, wordt rijpgemaakt voor de bouw van voornamelijk woningen in de duurere prijsklasse. De wooncarrière die de gemeente de Poelenburger toewent kan ook resulteren in het witwassen van uit criminaliteit verkregen inkomsten. Ook hier moet in het koopcontract worden opgenomen dat de koper de woning zelf bewoont en dient hierop controle plaats te vinden.

Onaangepast gedrag van jongeren kwelt menige wijkbewoner soms al geruime tijd. Optreden van autoriteiten en jongerenwerkers is niet altijd adequaat en toegeseden op de wensen van zowel de bewoners als de jongeren. Zie hiertoe bijvoorbeeld ons "Zwartboek jongerenoverlast Muizenven", geschreven in november 2013⁴.

Bewoners wensen geen overlast, jongeren een eigen ruimte zonder toezicht. Die ruimte dient voor het doden van de tijd, niet om die nuttig te besteden. De vraag naar bijvoorbeeld een bibliotheek is nooit gehoord.

Wij vragen:

5. **Zijn de medewerkers van de gemeentelijke basisadministratie voldoende toegerust voor de strijd tegen de (ondermijnende) criminaliteit?**
6. **Werken bij fraudebestrijding gemeentelijke instellingen samen en is er aandacht voor fraudepatronen en de criminele processen die daaraan ten grondslag liggen?**
7. **Hoe te voorkomen dat een harde aanpak leidt tot afkeer van de samenleving en/of de vlucht in spookburgerschap?**
8. **Hoe meent de gemeente bij bewoners die het vertrouwen in hun overheid zijn verloren dat vertrouwen te herstellen?**
9. **Wordt in het koopcontract van nieuwe bewoners van Poelenburg-oost een clause opgenomen waardoor slechts bewoning door de koper is toegestaan?**
10. **Ziet de gemeente het voorzien in een ruimte waarin jongeren zonder toezicht kunnen verblijven als een (deel-)oplossing van het hangjongerenprobleem?**
11. **Welke activiteiten ontplooit de gemeente voor hangjongeren om in plaats van tijd te doden deze zinvol te benutten? Slaan deze activiteiten bij de jongeren aan?**

De rol van de politie

Uit de inleiding blijkt reeds dat ook Poelenburg zich niet onttrekt aan de kweek van wiet. Plantages worden doorgaans bij toeval aangetroffen en worden vaak op een andere plaats weer opgebouwd.

In het kader van een mogelijke, selectieve woningtoewijzing biedt volgens het APP de wet de mogelijkheid dat voor definitieve toewijzing eerst een onderzoek plaatsvindt aan de hand van politiegegevens. Dit betekent dat alle nieuwe instroom moet worden gescreend op criminele antecedenten.

Ernstig overwogen dient te worden zo'n onderzoek ook te laten plaatsvinden voor de nieuwe bewoners van het nog te bouwen Poelenburg-oost.

Het is niet altijd verstandig een dure auto op eigen naam te registreren. Daarmee trek je gemakkelijk de aandacht van speurders. Particuliere autoverhuurbedrijven vullen dit gat. Zo ontstaat er een verbinding tussen onderen bovenwereld.

In Poelenburg staan ook middenklasseauto's op naam van personen buiten Zaanstad ⁵.

Het Dark Web ⁶ is een onderdeel van het wereldwijde web dat niet rechtstreeks vindbaar is voor zoekmachines. Op de zwarte markt op dat donkere web vinden we zowel illegale diensten als middelen. Er zijn onder andere alle soorten drugs, wapens en grondstoffen voor drugs te koop. Deze diensten en middelen moeten worden betaald met bitcoins ⁷. Dat laatste kan volledig anoniem, is wereldwijd en tegoeden kunnen niet door de overheid worden geblokkeerd of gefisusgeerd.

In sommige gemeenten spelen Outlaw Motorcycle Gangs ⁸ (OMG's) of motorbendes een rol in het criminele circuit. Deze clubs oefenen aantrekkingskracht uit op mensen aan de onderkant van de samenleving en op hen die zich willen afzetten tegen de maatschappij. Een (evenzeer ongewenst) bijverschijnsel van deze OMG's is de bedreiging van overheidsfunctionarissen ⁹.

Eerder schreven wij over een uitspraak van een wijkagent, die verwachtte dat de "kleine krabbelars" zouden toeslaan als de zwaardere criminelen van de straat worden gehaald.

Volgens wijkagenten in den lande heeft de georganiseerde misdaad vrij spel als gevolg van een tekort aan rechercheurs ¹⁰.

Hells Angels. Foto: Lee Brimelow.

De volgende vragen vragen om een antwoord:

12. Kent de politie een actief beleid in het opsporen van wietplantages, al dan niet in samenwerking met energiebedrijven en corporaties?
13. Wordt overgegaan tot het screenen van potentiële bewoners aan de hand van politiegegevens?
14. Wordt een dergelijke screening eveneens overwogen voor nieuwe bewoners in Poelenburg-oost?
15. Wordt er onderzoek gedaan naar de te-naamstelling van dure auto's, omdat deze soms worden gehuurd om de inkomsten van de gebruiker te verbergen?
16. Zijn er aanwijzingen dat Poelenburgse criminelen activiteiten ontplooiën op het "Dark Web"?
17. Zijn er aanwijzingen dat motorbendes een machtsfactor in Poelenburg of Peldersveld vormen?
18. Is bekend of vanuit OMG's of andere criminele organisaties bedreigingen jegens overheidsfunctionarissen zijn geuit?
19. Zijn er met betrekking tot genoemde bedreigingen maatregelen getroffen?
20. Mogen we van de politie verwachten dat zij op grond van haar commitment met het APP voornoemde acties met voorrang uitvoert?
21. Moeten wij verwachten dat de kleine criminelen hun slag slaan als de zware in bewaring worden gesteld?
22. Zijn er voldoende rechercheurs beschikbaar om hetgeen door wijkagenten ter zake van criminaliteit wordt aangedragen in onderzoek te nemen?

De rol van de corporaties

Volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek bestond 71% van het Poelenburgse woningbestand in 2011 uit huurwoningen¹¹. Ook al noopte geldnood sindsdien de corporaties tot verkoop van hun bezit, nog steeds wordt het merendeel van de Poelenburgse woningen verhuurd.

Aanvankelijk werd bij de verkoop van corporatiebezit in het koopcontract niet de voorwaarde opgenomen dat de koper de woning voor eigen bewoning diende te gebruiken. Dat leidde ertoe dat het gedrag van de nieuwe bewoners zo belastend was voor hun burens, dat deze de wijk namen. Zo kwam er weer een woning voor verkoop vrij.

Signalen van overbewinging en de gevolgen daarvan werden zowel door gemeente als corporaties doorgaans genegeerd. De laatsten hadden hun bezit verkocht en voelden geen enkele verantwoording, zeker niet meer nadat minister Kamp in 2013 een eind maakte aan hun sociale bemoeienis met de wijken¹².

Overbewinging, illegale onderhuur en AirB&B zijn in de wijk geen onbekende fenomenen. Op marktplaats worden soms driekamerflats per kamer verhuurd, waarbij elke kamer ongeveer de huur van de gehele bewoning opbrengt. De indruk bestaat dat de corporaties zich hierover weinig zorgen maken zolang de huurpenningen maandelijks worden afgedragen.

In het huidige toewijzingsbeleid van woningen spelen de corporaties een ondergeschikte rol. Zo kon het zijn dat sociaal-economisch zwakkeren vanuit Amsterdam naar Poelenburg trekken. Niet voor het vele groen, maar voor de lage huur.

Onlangs Zaanstads voornemen statushouders gelijkkelijk over de wijken te verdelen, werd in Poelenburg procentueel het grootste aandeel hunner gehuisvest.

In de periode dat Zaanstad de woningen verdeelde heeft men wetens en wellicht ook willens toegestaan dat de allochtone bevolking in omvang bleef groeien, ondanks andersluidende toezeggingen.

De huidige, in het APP bekritiseerde bevolkingssamenstelling van Poelenburg kan en mag dus niet zondermeer op het conto van de corporaties worden geschreven.

Niettemin is er een taak weggelegd voor de corporaties, in ondermeer het onderzoeken en bestrijden van illegale onderhuur en overbewinging.

“Met de corporaties onderzoeken wij wat hun mogelijkheden (privaatrechtelijk) zijn om meer te kunnen sturen op diversiteit in de samenstelling van de wijk. Te denken valt bijvoorbeeld aan het hanteren van verschillende huurniveaus, woonlabeling en intakegesprekken met potentiële nieuwe huurders” lezen we in het APP.

In dat kader rijzen ten aanzien van de corporaties de volgende vragen:

23. **Wordt bij de verkoop van corporatiebezit de clause opgenomen dat de woning slechts mag worden bewoond door de koper?**
24. **Hoever zijn de corporaties gevorderd met hun maatregelen om te kunnen sturen op diversiteit in de bewonerssamenstelling van de wijk?**
25. **In hoeverre onderzoeken en bestrijden de corporaties *actief* illegale onderhuur, overbewinging en de inzet van hun woningen voor AirB&B-gebruik?**
26. **Zijn huuropzeggingen bij een aangekondigde renovatie reden tot onderzoek naar illegale onderhuur, overbewinging en de inzet van hun woningen voor AirB&B-gebruik?**
27. **Beschikt de gemeente over de mogelijkheid de corporaties zonodig te dwingen tot uitvoering van het voorgaande?**

De rol van de het Openbaar Ministerie

Het Openbaar Ministerie (OM) of parket vormt in het strafrecht samen met de rechters de rechterlijke macht in Nederland.

“Het OM is een landelijke organisatie verdeeld over tien arrondissementen. Deze zijn gelijk aan de tien regionale eenheden van de politie. Daarnaast richt het Landelijk Parket zich op de bestrijding van (internationaal) georganiseerde misdaad, bestrijdt het Functioneel Parket criminaliteit op het gebied van milieu, economie en fraude en worden alle beroepen tegen verkeersboetes door het Parket Centrale Ver-

Foto: Openbaar Ministerie Arnhem.

werking OM beoordeeld”, schrijft het OM op haar website¹³.

En “Het OM is de enige instantie in Nederland die verdachten voor de strafrechter kan brengen. Het OM zorgt ervoor dat strafbare feiten worden opgespoord en vervolgd. Daarvoor wordt samengewerkt met politie en andere opsporingsdiensten.”

Zo werd in Rotterdam gebruikgemaakt van “Big Data” en legde het OM een web aan onzichtbare criminaliteit bloot, door tijdens een onderzoek de gegevens van personen die met justitie in aanraking waren geweest naast databestanden van ondermeer zorgverzekeraars, corporaties, scholen, banken en de gemeente te leggen.

Het OM legt alleen verantwoording af in de rechtszaal en tegenover De minister van Veiligheid en Justitie, die politiek verantwoordelijk is voor het handelen van het OM.

Niettemin zouden wij graag willen weten

28. Wordt overwogen om in Poelenburg met behulp van “Big Data” frauduleus of crimineel handelen op te sporen?

De rol van de Belastingdienst

Bij de Turkse groenteman annex slager en supermarkt wordt je keurig en vriendelijk geholpen. Hij verkoopt een goede kwaliteit tegen redelijke prijzen. Een doos sinaasappels zet hij ongevraagd in je auto. Je krijgt bij het afrekenen een kassabon, die bij nader inzien voor alle gekochte artikelen de omschrijving "Diversen" vermeldt.

Het duurde ongeveer twee jaar voordat hij een pinapparaat aanschafte en nog steeds worden de meeste boodschappen contant afgerekend.

Het hoeft niets te betekenen, maar de verdenking van inkomensfraude dient zich gemakkelijk aan.

Zoals reeds eerder aangegeven wordt het gebied ten oosten van straat Poelenburg, Poelenburg-oost, rijpgemaakt voor de bouw van

in hoofdzaak woningen in de duurdere prijsklasse. De wooncarrière die de gemeente de Poelenburger toewent kan ook resulteren in het witwassen van uit criminaliteit verkregen inkomsten.

Poelenburg kent een aantal zichtbare (en waarschijnlijk evenzeer onzichtbare) financiële dienstverleners. Zijn de zichtbare te goeder trouw, beschikken zij over de nodige opleiding en vergunningen? Bestaat er inzicht in hun handelen? Bieden zij een mogelijkheid tot witwassen?

Vinden er veel contante betalingen plaats? Handelen zij ook in vastgoed of treden ze op als huurmakelaar?

Zijn er notariaten die hun diensten in hoofdzaak aanbieden in de wijk Poelenburg?

Om beantwoording vragen:

29. Hoe te voorkomen dat de Poelenburgse nieuwbouw wordt gebruikt om uit criminaliteit verkregen inkomsten wit te wassen?
30. Bestaat er inzicht in of zijn er aanwijzingen voor inkomensfraude van ondernemers?
31. Bestaat er inzicht in of zijn er aanwijzingen voor faillissementsfraude?
32. Is bekend welke status financiële dienstverleners hebben en welke diensten zij aanbieden?
33. Kennen we notariaten of advocaten die hun diensten in hoofdzaak aanbieden in de wijk Poelenburg?

Foto: Wikipedia.

De gezamenlijke rol

Criminaliteitsbestrijding vraagt om een aanval over een breed front. Intensieve samenwerking tussen gemeente, politie, Openbaar Ministerie, Belastingdienst en corporaties is een essentiële voorwaarde voor het behalen van succes.

Zo'n samenwerkingsverband is geen in de samenleving geïmplementeerd mechanisme. Sterker nog: hij komt moeizaam tot stand.

Elke dienst of instelling heeft eigen regels en procedures die moeten worden gevolgd, elk in hun eigen tempo en op het juiste moment. Dat leidt gemakkelijk tot onderlinge strijd, frustratie en soms tot onwil.

Denk slechts aan de privacy van bewoners, waarmee de ene partner anders mag en kan omgaan dan de andere. Zo kan het OM op grond van de privacywetgeving slechts beperkt informatie uitwisselen met de andere partijen.

Van oorsprong zijn politie en justitie de opsporende en veroordelende partijen. Die moeten nu informatie uitwisselen met gemeente en Belastingdienst en soms met corporaties, die zich nauwelijks bezighielden met criminaliteitsbestrijding.

Kortom: het opzetten en in stand houden van zo'n samenwerkingsverband vraagt veel van de deelnemende partijen, zowel op organisatorisch als op persoonlijk vlak.

Zo'n gezamenlijke aanpak werkt in principe eenvoudig: vangt de ene dienst bot, dan zet de andere zijn wapens in. Lukt het het OM niet, dan plukt de Belastingdienst de crimineel. Alles teneinde het die crimineel zo moeilijk te maken.

Is criminaliteitsbestrijding een zaak of taak van de overheid alleen?

Bewoners vertonen in dezen een dualistisch karakter: de ene kijkt weg uit onverschilligheid, angst of eigenbelang, de andere werpt zich op als informant. Het is het overwegen waard bewoners op enigerlei wijze bij de criminaliteitsbestrijding te betrekken.

Terecht noemt het APP de bestrijding van criminaliteit een zaak van de lange adem.

Het vraagt om een meervoudige aanpak: de grote jongens van de straat, consequent handhaven, bewoners met problemen ondersteunen en investeren in positieve krachten.

Daarom vernemen we graag:

34. **Bestaat er inmiddels een degelijk samenwerkingsverband van gemeente, politie, Openbaar Ministerie, Belastingdienst en corporaties, dat meer is dan een "commitment"?**
35. **Is de gemeente voldoende toegerust om deel te nemen aan zo'n samenwerkingsverband?**
36. **Is er overleg met gemeenten als Rotterdam en die in Brabant waar al geruime tijd gezamenlijk wordt opgetreden?**
37. **Wordt overwogen om bewoners bij de criminaliteitsbestrijding te betrekken?**
38. **Welke mogelijkheden dienen zich in dezen aan?**
39. **Hoe wordt voorkomen dat veranderende politieke of bestuurlijke inzichten van de gemeente, bijvoorbeeld na de volgende gemeenteraadsverkiezingen, het proces verstoren, onderbreken of beëindigen?**

Foto: Politie.

Tenslotte

In de Zaandamse wijk Poelenburg wordt aan menige voorwaarde voor een bloeiende criminaliteit voldaan.

Het merendeel van de wijkbevolking verkeert in een economisch zwakke positie, is laag opgeleid, heeft weinig aanzien en leeft in een sociale samenleving die is meegenomen uit het land van herkomst, met regels en gebruiken die zich onderscheiden van de Nederlandse. Er is sprake van een grote onderlinge saamhorigheid, een zwijgcultuur en een sterke sociale controle. Om aan die laatste en aan nieuwsgierige blikken te ontkomen, bouwt elke nieuwe huurder of eigenaar een (te) hoge schutting rond zijn woning en houdt gordijnen en ramen gesloten.

Naast inkomen verschaft criminaliteit status, structuur, spanning en een zekere autonomie. Men keert zich af van de hun omringende wereld. "Het zijn gevoelens die zich weer mengen met verongelijkheid en ressentiment, met een zich afzetten tegen de gevestigde orde, met het idee ook gestigmatiseerd te zijn en buitengesloten te worden door overheidsbeleid. Het is een cocktail waarin zich een sfeer van grimmige eigenzinnigheid heeft kunnen ontwikkelen." ¹⁴

Een *zichtbaar* voorbeeld van het voorgaande is de wijze waarop in de wijk met afval en huisvuil wordt omgegaan.

Zaanstad let op uw zaak! De tijd en stond is daar.

Verantwoording

Projectleiders van het Actieplan Poelenburg & Peldersveld maakten ons attent op het boek "De Achterkant van Nederland", geschreven door Pieter Tops en Jan Tromp.

Voor die attendering zijn wij ze dankbaar; zonder dat boek had het verzamelen van de nodige informatie niet alleen aanzienlijk meer tijd gekost maar ook minder diepgaand geweest. Verwijzingen naar de pagina's van dit boek waar de betreffende informatie aan is ontleend zou het notenapparaat hebben overladen.

De Achterkant van Nederland. Hoe onder- en bovenwereld verstrengeld raken.

Vierde druk, januari 2017.

ISBN 978 94 6003 139 7. Uitgeverij Balans.

Bijzondere dank zijn wij verschuldigd aan Mw. Prof. dr. Elisabeth Lissenberg, hoogleraar em. criminologie, voor de vele kritische opmerkingen en aanvullingen die zij ons na eerste lezing deed toekomen.

Noten

1. Uit "De Zaanse Wietkaart", editie 2016 op "De Orkaan": <http://deorkaan.nl/de-zaanse-wietkaart-editie-2016/>
2. https://zaanstad.notubiz.nl/document/5019515/1/Actieplan_Poelenburg_en_Peldersveld
3. 1 Overheid: <http://initiatief1overheid.nl/home/>
4. Ons Zwartboek hangjongerenoverlast Muizenven vindt u op <https://klankbordgroepoelenburg.files.wordpress.com/2013/11/kgb-zwartboek-muizen-ven-blogversie-lr2.pdf>
5. Bij het t.b.v. het wijkfeest in de vroege zondagochtenduren verwijderen van wederrechtelijk geparkeerde auto's, bleken diverse auto's op naam van Amsterdammers te staan.
6. Zie: https://nl.wikipedia.org/wiki/Dark_web
7. Zie: <http://www.bitcoinspot.nl/wat-is-bitcoin.html>
8. Zie: <https://www.politie.nl/binaries/content/assets/politie/documenten-algemeen/publicaties-archief/outlawbikers-in-nederland.pdf>
9. <http://www.eenvandaag.nl/uploads/doc/Rapportage%20onderzoek%20EenVandaag%20onder%20burgemeesters%20over%20motorbendes%20.pdf>
10. Onderzoek Politieacademie. Artikel in De Volkskrant van 2017-05-18.
11. Zie ook: <https://drimble.nl/buurten/4791210/poelenburg.html>
12. Zie: <http://www.nu.nl/economie/3485972/blok-wil-corporaties-banden-leggen.html>
13. Zie: <https://www.om.nl>
14. Pieter Tops en Jan Tromp: "De Achterkant van Nederland", p. 238.

De Bloemkorf en de Vomar-supermarkt. Foto: KBG.

Klankbordgroep Poelenburg

Secretariaat:

G. Welgemoed

Clusiusstraat 6

NL-1504 HH Zaandam

T +31 (0)75 6121243

F +31 (0)75 6121250

M +31 (0)644 628856

E g.welgemoed@tiscali.nl

Blog: <http://klankbordgroeppepoelenburg.wordpress.com>